

Comunicat comun al președinților Curților de Apel

Având în vedere întâlnirea de lucru a președinței Înaltei Curți de Casație și Justiției cu președinții Curților de Apel, din data de 28 octombrie 2022, problemele dezbătute și rezoluția adoptată, conținând aspecte punctuale vizând stabilirea Statutului judecătorilor – garanție a independenței justiției și calitatea actului de justiție, au fost convocate adunările generale ale judecătorilor de la curțile de apel, conform art. 7 alin. (1) lit. p) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 1375/2015.

Întruniți în adunări generale, azi, 1 noiembrie 2022, judecătorii curților de apel au dezbătut aspecte de actualitate privind statutul judecătorilor și organizarea instanțelor. Așadar, au fost discutate probleme importante și concrete ținând de independența judecătorului, principiu care, astfel cum a statuat Curtea Constituțională, „reprezintă o garanție destinată înlăptuirii unei justiții independente, imparțiale și egale, în numele legii. (...) independența judecătorilor - indiferent de aspectele sub care aceasta poate fi abordată - nu este reglementată ca un scop în sine și, cu atât mai puțin, un privilegiu al acestora, ci, slujind înlăptuirii justiției, reprezintă o garanție oferită cetățenilor. Aceștia trebuie să aibă certitudinea că magistrații sunt independenți (...)” (Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012, pct. IV).

Legiuitorul a afirmat că stabilirea drepturilor judecătorilor se face ținându-se seama de locul și rolul justiției în statul de drept, de răspunderea și complexitatea funcției, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege și urmărește garantarea independenței și imparțialității acestora (art. 73 din Legea nr. 303/2004).

Elementele principale ce structurează conceptul de independență și pe care judecătorul își poate fundamenta activitatea, au fost subliniate și în documentele internaționale. Formulările principale, în acest sens, ce vin în sprijinul judecătorului, pornesc de la realitatea potrivit căreia judecătorii „au sarcina deciziei finale asupra vieții, libertăților, drepturilor, obligațiilor și proprietății cetățenilor” [Avizul CCJE nr. 1(2001) - referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor, pct. 10].

Prin hotărârile adoptate astăzi, adunările generale ale judecătorilor de la curțile de apel au susținut demersul inițiat de Înalta Curte de Casație și Justiție, concretizat în Hotărârea nr. 5 din data de 31 octombrie 2022, atât judecătorii instanței supreme, cât și judecătorii curților de apel solicitând celorlalte puteri ale statului: *să respecte statutul constituțional al judecătorilor, ale cărui repere se regăsesc în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României, și să își asume principiile stabilității și previzibilității acestui statut; să respecte principiul cooperării loiale între puterile statului, astfel încât orice demers legislativ privind modificarea condițiilor de acordare a pensiilor de serviciu ale judecătorilor să fie făcut cu consultarea reală și efectivă a sistemului judiciar, evitând afectarea statutului judecătorilor în funcție prin măsuri intempestive și populiste care ar afecta grav echilibrul sistemului judiciar și garanțiile de independență ale acestuia.*

În hotărârile adunărilor generale au fost subliniate, în esență, următoarele aspecte privind statutul judecătorilor și organizarea judiciară, privite în legătură cu dreptul cetățeanului la un proces echitabil:

- având în vedere că statutul judecătorilor este unul de rang constituțional – repererele sale fiind consacrate în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României –, se consideră necesară asumarea de către toate puterile statului a principiilor stabilității și previzibilității acestui statut, cu evitarea experimentelor legislative;

- Curtea Constituțională a reținut, în Decizia nr. 153 din 6 mai 2020, din examinarea documentelor internaționale, „preocuparea organismelor care le-au adoptat de a promova independența și imparțialitatea judecătorilor, ținând seama că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor”; în același timp, a subliniat relația directă între statutul și drepturile magistraților și prevederile art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și cu cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul fundamental al oricărui persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege;

- autoritățile ar trebui să-și aprofundeze politica de management a resurselor umane, pentru a implementa un management de perspectivă, evitând orice risc de reducere a numărului de

magistrați și necesitatea de a gestiona un număr important de dosare. O modificare a vârstei de pensionare ar avea, fără îndoială, repercusiuni atât asupra dezvoltării carierei magistraților, cât și asupra organizării instanțelor. Orice modificări privind creșterea vârstei de pensionare ar trebui să nu afecteze drepturile judecătorilor în funcție, să fie graduale, etapizate și corelate cu ritmul de îmbunătățire a condițiilor de muncă;

- în contextul procesului legislativ privind adoptarea noilor „Legi ale justiției”, în luna octombrie 2022, Parlamentul României a reconfirmat în linii fundamentale aceleași condiții de obținere a pensiei ocupaționale, actualmente în vigoare;

- repunerea în discuție, periodic, la intervale scurte de timp și în lipsa unor justificări obiective, întotdeauna în sens negativ, a statutului judecătorilor agravează situația resurselor umane, prin creșterea presiunii și încărcăturii psihice a acestei funcții și are, în final, un efect negativ asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului. Prin pierderea judecătorilor cu experiență, care sunt astfel descurajați să rămână în funcție, în situația în care îndeplinesc actualele condiții de pensionare, respectiv prin reducerea plajei de selecție pentru viitorii judecători, este cert că se vor produce efecte negative profunde asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului;

- îmbunătățirea progresivă a condițiilor de muncă la nivelul instanțelor judecătorești trebuie asumată printr-un document strategic cu caracter concret, care să cuprindă în mod detaliat obiectivele de investiții asumate, termenele de finalizare și sursele de finanțare. La stabilirea vechimii necesare pentru pensia de serviciu au fost avute în vedere aspecte obiective din realitatea sistemului judiciar, precum: condițiile de muncă inadecvate/necorespunzătoare, volumul excesiv de muncă cauzat de numărul insuficient de judecători și personal auxiliar, în raport cu numărul de dosare aflate pe rolul instanțelor, insuficiența fondurilor bănești pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată;

- un element esențial al independenței sistemului judiciar este securitatea financiară a magistraților, aspect reținut la nivel internațional de Comisia de la Veneția în raportul adoptat în sesiunea plenară nr. 82 din 12-13 martie 2010 și în documentul intitulat „Rule of law checklist”, adoptat la sesiunea plenară din 11-12 martie 2016. Necesitatea securității financiare pentru asigurarea independenței magistraților se referă și la dreptul de pensie [de exemplu, Principiile de la Bangalore privind Conduita Judiciară, Principiile fundamentale privind independența magistraturii, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august-6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985].

Sanționarea, de către factori decizionali de autoritate, a principiilor ce stau la baza statului de drept, democratic, ne determină să acționăm prin toate mijloacele puse la dispoziție de lege pentru a susține stabilitatea statutului judecătorului, esență a puterii judecătorești, garantată constituțional, în scopul asigurării dreptului cetățenilor la un proces echitabil, cu componentele pe care acest concept le include.

Judecător Liviu Gheorghe Odagiu, președintele Curții de Apel Alba Iulia

Judecător Loredana Albescu, președintele Curții de Apel Bacău

Judecător Mihaela Darabană, președintele Curții de Apel Brașov

Judecător Luminița Criștiu-Ninu, președintele Curții de Apel București

Judecător Dana-Cristina Gîrbovan, președintele Curții de Apel Cluj

Judecător Alina Gabriela Jurubiță, președintele Curții de Apel Constanța

Judecător Adrian Glugă, președintele Curții de Apel Craiova

Judecător Cosmin-Răzvan Mihăilă, președintele Curții de Apel Galați

Judecător Diana-Mihaela Cheptene-Micu, președintele Curții de Apel Iași

Judecător Laura Simona Băican, președintele Curții de Apel Oradea

Judecător Emilia Raluca Trandafir, președintele Curții de Apel Pitești

Judecător Paul Mihail Frățilescu, președintele Curții de Apel Ploiești

Judecător Cristinel Grosu, președintele Curții de Apel Suceava

Judecător Mircea Crețu, președintele Curții de Apel Timișoara

Judecător Andreea Ciucă, președintele Curții de Apel Târgu-Mureș

Judecător general maior Victor Chițu, președintele Curții Militare de Apel București